

UvA-DARE (Digital Academic Repository)

'Status of forces': Strafrechtsmacht over militairen vanuit internationaalrechtelijk & militair-operationeelrechtelijk perspectief

Voetelink, J.E.D.

[Link to publication](#)

Citation for published version (APA):

Voetelink, J. E. D. (2012). 'Status of forces': Strafrechtsmacht over militairen vanuit internationaalrechtelijk & militair-operationeelrechtelijk perspectief.

General rights

It is not permitted to download or to forward/distribute the text or part of it without the consent of the author(s) and/or copyright holder(s), other than for strictly personal, individual use, unless the work is under an open content license (like Creative Commons).

Disclaimer/Complaints regulations

If you believe that digital publication of certain material infringes any of your rights or (privacy) interests, please let the Library know, stating your reasons. In case of a legitimate complaint, the Library will make the material inaccessible and/or remove it from the website. Please Ask the Library: <https://uba.uva.nl/en/contact>, or a letter to: Library of the University of Amsterdam, Secretariat, Singel 425, 1012 WP Amsterdam, The Netherlands. You will be contacted as soon as possible.

DEEL III Conclusie

Deel III geeft antwoord op de deelvraag naar de plaats en ontwikkeling binnen het militair operationeel recht van de strafrechtsmacht over militairen bij extraterritoriaal verblijf. Militair operationeel recht is een relatief jonge discipline die de verschillende onderdelen van het nationale en internationaal recht omvat die van toepassing zijn op de planning en uitvoering van operaties. Het is daarmee een van de instrumenten van een commandant om zijn militaire doel te helpen bereiken. Het recht van troepen tot binnenkomst en verblijf in een vreemde staat, het 'ius ad praesentiam', en de rechten en plichten van die troepen tijdens hun buitenlandse aanwezigheid, het 'ius in praesentia', vormen samen de 'law of visiting forces' en zijn een van de kernthema's van het militair operationeel recht.

In de 'law of visiting forces' bouwen statusregelingen voort op de instemming van de staten van verblijf met de komst van de buitenlandse troepen en de algemene en bijzondere rechtsgrondslagen voor hun aanwezigheid in de staat van verblijf. Hierdoor heeft de 'law of visiting forces' een gelaagde structuur waarbinnen alle onderdelen met elkaar samenhangen. Statusregelingen en de bepalingen over de strafrechtsmacht moeten daarom in dit bredere, operationeelrechtelijke kader worden beoordeeld. Vanuit dit specifieke kader gezien is de statusregeling als geheel een van de instrumenten van een commandant om de buitenlandse missie te volbrengen. De regeling helpt de toegang tot een vreemde staat te bespoedigen en het verblijf en het functioneren van de troepen in die staat te vereenvoudigen en te ondersteunen.

Vanuit militair-operationeelrechtelijk perspectief kan, in aanvulling op de conclusies van Deel I, een aantal punten worden genoemd die de uitoefening van strafrechtsmacht van de zendstaat over zijn troepen rechtvaardigen. Als algemeen punt geldt de noodzaak tot bescherming van de troepen tegen het afwijkende, onvolkomen of niet functionerende rechtssysteem van de staat van verblijf. Verder volgt uit de context waarbinnen troepen worden ingezet dat wanneer zij voor daadwerkelijke uitvoering van gewapende taken of de directe ondersteuning daarvan kunnen worden ingezet, zij uit operationele noodzaak onafhankelijk van de staat van verblijf moeten kunnen opereren. Daarom genieten de troepen immuniteit in de staat van verblijf en zijn zij onderworpen aan de exclusieve strafrechtsmacht van de zendstaten, die zo hun gezag en controle over de troepen kunnen blijven uitoefenen. In geval van militaire samenwerking voldoet vanuit militair operationeel oogpunt in principe de functionele immuniteit. Voor zover de troepen van de zendstaat immuniteit genieten, dan hoort dat niet te leiden tot straffeloosheid en moet de zendstaat in voorkomend geval tot vervolging overgaan. Met andere woorden: uit operationele noodzaak zijn troepen onderworpen aan de exclusieve strafrechtsmacht van de zendstaat en genieten zij volledige strafrechtelijke immuniteit van de rechtbanken van de staat van verblijf.

Hedendaagse statusregelingen bevatten naast bepalingen over de uitoefening van strafrechtsmacht ook nog andere immuniteiten en rechten, waardoor het lokale recht niet in zijn volle omvang op de buitenlandse troepen van toepassing is. Al deze onderdelen moeten in hun onderling verband worden beoordeeld. Vanuit operationeelrechtelijk oogpunt gezien is het van belang dat geweldgebruik wordt beoordeeld naar het recht van de zendstaat, aangezien de opleiding en training van de militair in het aanwenden van geweld en het inzetten van geweldsmiddelen is gebaseerd op het recht van de zendstaat. Ervan uitgaande dat geweldgebruik plaatsvindt in de uitoefening van de dienst, voldoet op dit punt de functionele immuniteit van de troepen.

Claimsprocedures zijn van belang voor behoud van het draagvlak onder de lokale bevolking voor de buitenlandse militaire aanwezigheid. Snelle en adequate afdoening van schade helpt voorkomen dat een negatieve houding ontstaat door het schadeveroorzakende gedrag. Bovendien kan het negatieve gevoelens wegnemen in het geval een strafrechtelijke procedure niet beantwoordt aan de verwachtingen van de lokale bevolking.